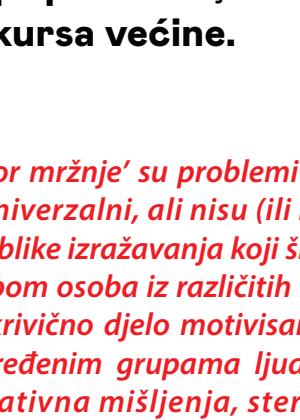

BLOKIRAJ MRŽNU PREMA ROMIMA. PODIJELI LJUBAV.

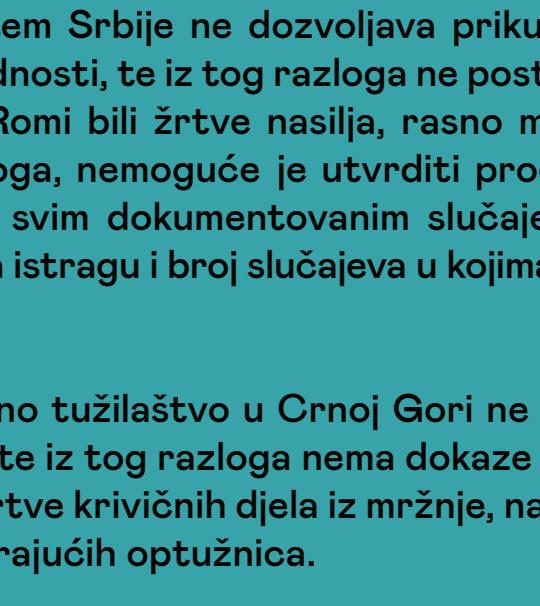
MRŽNJA NA PRVI POGLED

Kao i mnogi drugi koji pripadaju etničkim ili rasnim manjinama, i Romi su pogodeni govorom mržnje, a **antigipsizam je poznat kao jedan od najčešćih osnova govora mržnje**, uključujući i govor mržnje na društvenim mrežama. Manifestacije antigipsizma, kao i govor mržnje, mogu direktno ili indirektno biti usmjerene na Rome kroz zamjenske kategorije, kao što su „neprilagodljivi“ građani, „skitnice“ ili ljudi kojima je potreban preodgoj. Političari i državni organi često ne uspijevaju javno osuditi takve negativne trendove. Umjesto toga, u mnogim slučajevima, oni izgovaraju rasističke neistine. I nisu samo političari u pitanju: širom Evrope, čitav niz medija emituje toksične govore protiv Roma.

Nasilje nad manjinama, uključujući Rome, započinje riječima i omalovažavanjem. Govor mržnje može brzo prerasti u fizičku povredu. [Agencija za osnovna prava EU \(FRA\)](#) utvrdila je da su govor mržnje i krivična djela počinjena iz mržnje prema Romima široko rasprostranjeni i često neadekvatno istraženi, a u mnogim slučajevima se lako prihvataju i opravdavaju.¹ Zbog toga, nesporno je (kao što i podaci pokazuju) da postoji značajan porast govora mržnje prema Romima.

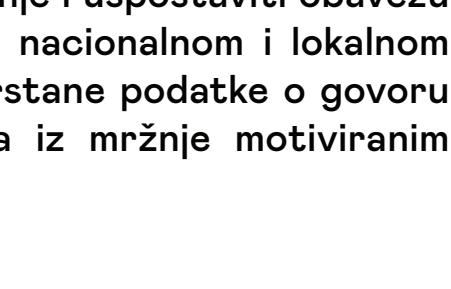

Dana 7. aprila 2020. godine, FRA, Ured za demokratske institucije i ljudska prava Organizacije za evropsku sigurnost i saradnju i Vijeće Evrope izdali su izjave skrećući pažnju na [nesrazmjerne rizike sa kojima se Romi suočavaju u smislu obolijevanja od COVID-19](#). Međutim, usprkos ovim [zahtjevima i jasnim naredbama](#) međunarodnih i evropskih ugovora o ljudskim pravima koji garantuju jednakost, nediskriminaciju i dostojanstvo za sve ljude, postojala je zastrašujuća eskalacija populističkih i rasističkih govora sa namjerom da za ovu pandemiju optuže romsku zajednicu.

Antigipsistički govor mržnje je uzrok, ali i direktna posljedica rastućeg antiromskog raspoloženja i diskursa većine.

¹*„Krivično djelo počinjeno iz mržnje“ i „govor mržnje“ su problemi koji su u porastu širom Evrope. „Krivično djelo počinjeno iz mržnje“ i „govor mržnje“ su univerzalni, ali nisu (ili nisu striktno) pravni pojmovi ili koncepti. Govor mržnje obuhvata mnoge oblike izražavanja koji šire, podstiču, promovišu ili opravdavaju mržnju, nasilje i diskriminaciju nad osobom ili grupom osoba iz različitih razloga, dok krivično djelo počinjeno iz mržnje, poznato i kao krivično djelo iz mržnje ili krivično djelo motivisano predrasudama, je krivično djelo motivisano pristranošću ili predrasudama prema određenim grupama ljudi. Predrasude se, kao motivi, mogu široko definisati kao unaprijed stvorena negativna mišljenja, stereotipne pretpostavke, netrpeljivost ili mržnja, koji su usmjereni na grupu koja dijeli neku zajedničku karakteristiku, kao što su rasa, etnička pripadnost, jezik, religija, nacionalnost, seksualna orijentacija, spol ili bilo koja druga osnovna karakteristika. Krivična djela počinjena iz mržnje mogu da obuhvataju prijetnju, oštećenje imovine, napad, ubistvo ili neko drugo krivično djelo motivisanopredrasudama.“*

IZAZOVI

◆ Krivičnopravni sistem Srbije ne dozvoljava prikupljanje podataka razvrstanih prema nacionalnoj pripadnosti, te iz tog razloga ne postoji zvanična statistika o broju incidenta u kojima su Romi bili žrtve nasilja, rasno motiviranih zločina iz mržnje i govoru mržnje. Pored toga, nemoguće je utvrditi procenat slučajeva povezanih sa Romima u poređenju sa svim dokumentovanim slučajevima, broj slučajeva Roma u kojima je policija započela istragu i broj slučajeva u kojima je tužilac podigao optužnicu.

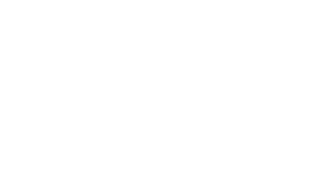
◆ Slično tome, državno tužilaštvo u Crnoj Gori ne prikuplja podatke razvrstane po etničkoj pripadnosti, te iz tog razloga nema dokaze za slučajevu u kojima su Romi, Aškalije ili Egipćani bili žrtve krivičnih djela iz mržnje, nasilnih napada i govoru mržnje, uključujući i broj odgovarajućih optužnica.

Govor mržnje nije govor o ljudskim pravima!

„Evropa ima dužnost da zaštići svoje manjine od rasizma i diskriminacije. Moramo zamijeniti antigipsizam otvorenosću i prihvatanjem; govor mržnje i krivična djela iz mržnje tolerancijom i poštovanjem ljudskog dostojarstva... Iznad svega, moramo promovisati različitost kao divan dar koji Evropu čini snažnom i otpornom.“

Izjava predsjednice Von der Leyen, potpredsjednice Jourove i komesarke Dalli uoči Dana sjećanja na holokaust nad Romima 2020. godine

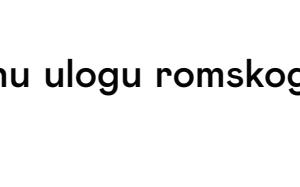
PREPORUKE DRŽAVNIM INSTITUCIJAMA I CIVILNOM DRUŠTVU

Pojačati borbu protiv svih oblika diskriminacije Roma, uključujući institucionalni rasizam i ksenofobiju, govor mržnje i krivična djela počinjena iz mržnje.

Pojačati napore u borbi protiv diskriminacije, govoru mržnje i krivičnih djela iz mržnje kao specifičnih manifestacija antigipsizma/antiromskog rasizma – izvan općeg osnova koji je već dio nacionalnih anti-diskriminacijskih okvira koji se odnose na „rasu ili etničku pripadnost“.

Poboljšati provođenje zakona, da bi se osigurala njihova djelotvorna primjena u vezi sa krivičnim djelima iz mržnje i govorom mržnje usmjerenim na Rome.

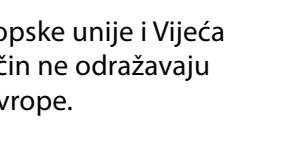
Razviti alate za izvještavanje i uspostaviti obavezu relevantnih institucija, na nacionalnom i lokalnom nivou, da prikupljaju razvrstane podatke o govoru mržnje i krivičnim djelima iz mržnje motiviranim antigipsizmom.

Osiguravanje boljeg pristupa pravdi za Rome koji se suočavaju sa diskriminacijom, govorom mržnje i zločinima mržnje i pružanje podrške žrtvama – u skladu sa [Preporukom Komiteta ministara Vijeća Evrope o poboljšanju pristupa pravdi za Rome i Putujuće narode u Evropi iz 2017. godine](#).

Javno osuditi i zaustaviti slučajeve rasističke i zapaljive retorike, uključujući antigipsistički govor mržnje u javnom diskursu.

Promovisati pozitivne i nestereotipne kontra-narative za inkluzivno društvo, i na taj način razviti konkretne mјere za borbu protiv krivičnih djela iz mržnje i govoru mržnje motivisanih antigipsizmom.

Poticati diskusije i razmjenu dobre prakse između relevantnih državnih organa i sektora civilnog društva.

Jačati kapacitete i ključnu ulogu romskog civilnog društva.

